

HARRY POTTER

A METODY RACIONALITY

Eliezer Yudkowsky

Harry Potter a Metody Racionality V.

Eliezer Yudkowsky

Překlad: Jaromír „Kerray“ Matýšek

Redakce: Členové a spolupracovníci Archetypal.cz

Ilustrace obálky: Lily Yao Lu

#HPaMR

K volnému šíření vydává spolek Archetypal

archetypal.cz/HPaMR

Neprodejné

v. 20210114

Prohlášení: Harry Potter patří J. K. Rowlingové a metody racionality nepatří nikomu. Český překlad používá zažité překlady bratrů Medkových. Tuto knihu je možné beze změn tisknout i bezplatně šířit a kopírovat. Aby nebyly porušena autorská práva a ochranné známky, nesmí se prodávat.

Tato fanfiction se podle čtenářů začne skutečně rozjíždět kolem kapitoly 5. Pokud jí nepřijdete na chuť ani po kapitole 10, vzdejte to.

Na stránkách [Archetypal.cz](https://archetypal.cz) najdete

- Všechny zatím přeložené knihy #HPaMR v různých formátech
- Od [2020 vychází #HPaMR i jako audiokniha](#)
- Široké spektrum zajímavého čtení – mj. původní scifi Eliezera Yudkowského, autora #HPaMR, <https://archetypal.cz/2016/eliezer-yudkowsky-three-worlds-collide/>
- Možnost přihlásit se k odběru informací o nových překladech
- Přihlášku do spolku, kde můžete číst novinky s předstihem a podílet se na vydávání dalších překladů
- (Připravujeme) Možnost nechat si knihu jako člen spolku vytisknout a poslat tuto knihu

- Stránku s možností darovat peníze na podporu vydavatelské činnosti spolku i jiným způsobem, než jen na transparentní účet 2000388374 / 2010 (IBAN:CZ7220100000002000388374)

Na stránkách [HPMOR.COM](https://www.hpmor.com) najdete:

- Celou (již dokončenou!) sérii knih v angličtině v různých formátech
 - Už mnozí se do #HPaMR ponořili natolik, že pak raději celou knihu dočetli anglicky (i jako svou první knihu v originále vůbec!), než čekat roky na další knihy v češtině.
- Audioknihu načtenou v angličtině
- Spoustu fanouškovských obrázků a výtvorů
- Informace o tom, jak se dozvědět to, co ví hlavní hrdina
- Spoustu dalších věcí

Recenzováním, komentováním a šířením této knihy budete působit radost.

Text obsahuje spoustu vodítek: očividných vodítek, méně očividných vodítek, i vskutku obskurních vodítek, u kterých bylo překvapující, že se našli čtenáři, kteří je úspěšně rozluštili. Text také obsahuje ohromnou spoustu důkazů ponechaných přímo všem na očích. Je to

racionalistický příběh: jeho tajemství jsou rozluštitelná a mají být luštěna.

Příběh byl podáván seriálovou formou, běžel po předurčené množství sezón a jednotlivé epizody byly samostatnější celky, ve kterých se postupně rozvíjela hlavní příběhová linie směřující k závěrečnému rozuzlení.

Všechna zmíněná věda je skutečná věda, nicméně mějte na paměti, že mimo toho, co se říše vědy týká, nemusí být názory postav zároveň i názory autora. Ne všechno, co hlavní hrdina podniká, je lekcí moudrosti, a rady, udílené temnějšími postavami, mohou být nedůvěryhodné nebo dvojsečné.

Názvy kapitol mají v českém překladu dvě části, první je explicitní podle [Explicit chapter titles](#), druhá obsahuje název kapitoly, jak je při postupném psaní a zveřejňování označoval E.Y.

Tento překlad se stále vyvíjí. Jednou za čas si [stáhněte aktuální verzi na https://archetypal.cz/HPaMR](#). Pokud narazíte na překlep, chybu nebo pro něco vymyslíte lepší formulaci, prosíme napište nám do komentářů nebo pošlete email na chyby@archetypal.cz – stačí zkopírovat pár slov kolem a případně přidat vlastní opravenou verzi.

85. Kapitola, Tabu za tabu, dohry, část 3., Vzdálenost – Fénix

Pomalou a nemilosrdně se táhlo dlouhé schodiště k vrcholu havraspárské věže. Zevnitř se schodiště zdálo stoupat přímo, ale zvenku jste viděli, že logicky musí jít o spirálu. Na vrchol havraspárské věže jste se mohli dostat jen po těch dlouhých schodech bez zkratek. Jeden kamenný schod za druhým ubíhal Harrymu pod nohama, stlačován dolů jeho unavenýma nohama.

Harry dohlédl, že se Hermiona dostala bezpečně do ložnice.

Zůstal v havraspárské společenské místnosti dost dlouho na to, aby posbíral pár podpisů, které by se později Hermioně mohly hodit. Jen nemnoho studentů podepsalo, kouzelníci nebyli vycvičeni k přístupům jako dokaž-to-nebo-sklapni nebo dej-vlastní-krk-na-špalek-a-udělej-předpověď-nebo-přestaň-předstírat-víru-ve-svou-teorii jako u mudlovské vědy. Většina z nich neviděla žádný *nesoulad* v tom, že jsou příliš nervózní, než aby podepsali prohlášení o tom, že jim Hermiona může jejich omyl do konce života vyčítat, ale přitom navenek jednají, jako by si byli jistí, že je vinna. Ale už jen to, že požadoval podpisy, by jim mělo stačit, až pravda vyjde najevo, kdyby někdo

někdy Hermionu znovu podezřívával z něčeho temného. Aspoň by si něčím takovým nemusela projít *dvakrát*.

Poté Harry spěšně opustil společenskou místnost, protože všechny ty laskavé odpouštěcí nálady, do kterých se vmyslel, bylo postupně těžší a těžší udržet. Někdy si Harry říkal, že nejhlubší rozpor v jeho osobnosti vůbec nemá co do činění s jeho temnou stránkou; byla to spíš propast mezi altruistickým a odpouštějícím Abstraktně Uvažujícím Harrym a mezi frustrovaným a našťvaným Harrym Ted' a Tady.

Kruhová plošina na vrcholu havraspárské věže nebyla nejvyšším místem v Bradavicích, ale havraspárská věž stála dost stranou od hlavní části zámku, takže na horní plošinu nešlo vidět ani z astronomické věže. Šlo o tiché místo k přemýšlení, když jste měli děsnou spoustu myšlenek. Místo, kam skoro žádní další studenti téměř nechodili – existovaly dostupnější místa, kde šlo mít soukromí, když vám šlo jen o to soukromí.

Nocí zažehnuté pochodně Bradavic byly hluboko pod ním. Samotná plošina nenabízela moc překážek; schody se vynořily z nezakryté mezery v podlaze, ne ze svislých dveří. Z tohoto místa tedy byly hvězdy tak viditelné, jak jen to na Zemi bylo možné.

Hoch ulehnul uprostřed plošiny bez starosti o to, jestli si zašpiní hábit, a hlavu nechal odpočívat na kameny vydlážděné podlaze, takže až na sotva viditelné špičky cimbuří na okrajích zorného pole a tenounký srpek měsíce zbyl z reality jen svit hvězd.

Špendlíkové hlavičky světla se v temném sametu třpytily a mihotaly jiným druhem krásy, než byla jejich stálá záře během Tiché noci.

Harry abstraktně zíral do prázdna a jeho mysl se zabývala jinými věcmi.

Tento den začala tvá válka s Voldemortem...

To řekl Brumbál po tom incidentu se zachraňováním Bellatrix z Azkabanu. Byl to tehdy falešný poplach, ale ta věta dobře vystihovala ten sentiment.

Uplynuly dvě noci od chvíle, kdy jeho válka začala, a Harry nevěděl s *kým*.

Brumbál si myslel, že jde o lorda Voldemorta, který vstal z mrtvých a udělal svůj první tah proti chlapci, který jej posledně porazil.

Profesor Quirrell seslal na Draca detekční kouzla v obavě, že bláznivý ředitel Bradavic se pokusí Harryho obvinít ze smrti Luciusova syna.

Nebo to profesor Quirrell celé zařídil, a *proto* věděl, kde najít Draca. Severus Snape si myslel, že bradavický

profesor obrany byl obvyklý podezřelý, dokonce *ten* obvyklý podezřelý.

A Severus Snape sám mohl a nebo vůbec nemusel být důvěryhodný.

Někdo Harrymu vyhlásil válku, a prvním výpadem zamýšlel sejmout jak Draca, tak Hermionu, a jen velmi těsně se Harrymu podařilo Hermionu zachránit.

Nešlo to nazývat vítězstvím. Draco byl odstraněn z Bradavic, a pokud to neznamenal konec, nebylo jasné, jak by to šlo zvrátit, nebo v jakém stavu bude Draco, když se vrátí. Kouzelnická Británie teď považovala Hermionu za vinnou z pokusu o vraždu, což ji může ale nemusí přimět udělat rozumný krok a odejít. Harry obětoval celé své jmění, aby ji neztratil, a tuto kartu šlo zahrát jen jednou.

Nějaká neznámá moc proti němu udělala výpad, a ačkoliv se mu podařilo úder částečně vykrýt, stejně to byl *fakt silný zásah*.

Alespoň si po něm jeho temná stránka výměnou za záchranu Hermiony nic nežádala. Možná protože jeho temná stránka *nebyla* imaginární hlas jako třeba Mrzimor; Harry si mohl *představovat*, že jeho mrzimorská část chce něco jiného, než on sám, ale jeho temná stránka taková nebyla. Jeho ‚temná stránka‘, pokud to Harry měl nějak vystihnout, byl jiný způsob, jakým se Harry někdy

projevoval. Harry právě teď nebyl našťvaný, a ptát se, co by ‚temný Harry‘ chtěl, bylo jako volat na číslo, kde to nikdo nezvedá. Ta myšlenka se sama o sobě zdála trochu zvláštní, mohli jste něco dlužit jinému způsobu, jakým se někdy projevujete?

Harry zíral na náhodné hvězdy, rozsypaná mihotavá světýlka, u kterých si lidský mozek nedokázal pomoci, aby v nich nenacházel tvary imaginárních souhvězdí.

A pak tu byl ten závazek, který Harry odpřisáhl.

Draco má Harrymu pomoci zreformovat Zmijozel. A Harry má přijmout za nepřítele kohokoli, o kom uvěří, po důkladném racionálním zvážení, že zabil Narcissu Malfoyovou. Pokud si Narcissa nikdy neušpinila své vlastní ruce, pokud skutečně byla upálena zaživa, pokud vrah nebyl oklamán – to všechno byly podmínky, o kterých si Harry pamatoval, že si je kladl. Nejspíš to měl všechno sepsat, nebo ještě lépe vůbec neměl dávat slib, který zahrnoval tolik výhrad.

Našly by se způsoby, jak se vymanit, pokud by byl ten druh člověka, který by si dovolil zracionalizovat si únik. Brumbál se *ve skutečnosti* nepřiznal. Nepřišel a nepřiznal, že by to udělal. Byly tu důvěryhodné důvody pro skutečně-vinného Brumbála, proč by se tak měl chovat. Ale zároveň

to bylo něco, co byste očekávali ve chvíli, kdy Narcissu upálil někdo jiný, a Brumbál se jen tvářil, že to byl on.

Harry potřásl hlavou a o kamennou podlahu si uhladil vlasy na jedné straně a pak na druhé straně. Pořád mu zbývala jedna cesta ven, Draco by ho z toho slibu mohl vyvázat. Mohl by alespoň Dracovi popsat situaci a promluvit si s ním o možnostech, až se znovu potkají. Vyvázání nevypadalo jako pravděpodobný výhled – ale myšlenka, že to s někým bude moci upřímně probrat, vlastně stačila na uspokojení té jeho části, která trvala na dodržování slibů. Přestože věc jen odložil, bylo to lepší, než považovat dobrého člověka za nepřítele.

Ale je Brumbál dobrý člověk? zeptal se hlas Mrzimora. Pokud Brumbál někoho zaživa upálil – nebylo to celé o tom, že dobrý člověk může zabíjet, ale nemůže zabíjením způsobovat utrpení?

Možná ji zabil okamžitě, řekl Zmijozel, a pak Luciusovi lhal o tom upalování zaživa. Ale... pokud by existovala nějaká možnost, jak by si Smrtijedi mohli magicky ověřit, jak Narcissa zemřela... a pokud by ohrozil rodiny na straně Světla tím, že by byl přistižen při takové lži...

Opatrně s tím, co si tu chytře zracionalizujeme, varoval Nebelvír.

Musíš očekávat, že reputace bude mít dopad na to, jak se k tobě druzí chovají, řekl Mrzimor. Jestli se rozhodneš, že máš dost důvodů upálit ženu zaživa, jeden z předvídatelných vedlejších účinků bude, že se dobří lidé rozhodnou, že jsi překročil meze a musíš být zastaven. Brumbál to měl očekávat. Nemá právo si stěžovat.

Nebo možná očekává, že budeme chytřejší, řekl Zmijozel. Teď, když už víme, co víme – bez ohledu na přesné detaily celého příběhu – můžeme skutečně věřit, že Brumbál, je hrozný, hrozný člověk, který by měl být naším nepřítelem? Uprostřed strašlivě krvavé války Brumbál zapálil jednoho nepřátelského civilistu? To je špatné jen podle komiksových norem, ne podle jakéhokoli realistického historického standardu.

Harry zíral na noční oblohu a vybavoval si historii.

Ve skutečném životě, ve skutečných válkách...

Ve druhé světové válce existoval plán sabotovat nacistům vývoj jaderných zbraní. O mnoho let dřív byl Leo Szilard prvním člověkem, který si uvědomil možnost spustit řetězovou jadernou reakci, a přesvědčil Fermiho, aby nepublikoval objev, že vyčištěný grafit je levný a účinný moderátor neutronů. Fermi věc chtěl publikovat ve prospěch velkolepého projektu mezinárodní vědy, která stála nad nacionalismem. Ale Szilard přesvědčil Rabiho, a

Fermi se podvolil většinovému hlasu jejich malé tříčlenné konspirace. A tak o mnoho let později bylo deuterium jediným moderátorem neutronů, který nacisté znali.

Jediný zdroj deuteria pod kontrolou nacistů byla zabraná továrna v okupovaném Norsku, která byla odstavena bombami a sabotáží, což stálo život dvacet čtyři civilistů.

Nacisté se pokusili odeslat již vyčištěné deuterium do Německa na palubě norského civilního trajektu *SS Hydro*.

Knut Haukelid a jeho asistenti byli objeveni nočním hlídačem civilního trajektu, když se snažili dostat na palubu, aby mohli provést sabotáž. Haukelid hlídači namluvil, že se snaží uniknout před gestapem, a hlídač je nechal jít. Haukelid zvažoval, že nočního hlídače varuje, ale to by mohlo ohrozit misi, a tak mu Haukelid jen potřásl rukou. A civilní loď se potopila do nejhlubší části jezera s osmi mrtvými Němci, sedmi mrtvými zaměstnanci, a třemi mrtvými civily. Někteří z norských záchránců lodi se domnívali, že přítomné německé vojáky by měli nechat utopit, ale tento názor neprošel, a tak byli němečtí přeživší zachráněni. A byl to konec nacistického jaderného programu.

Což znamená, že Knut Haukelid zabil nevinné lidi. Jeden z nich, noční hlídač lodi, byl *dobrým* člověkem.

Někým, kdo z dobrého srdce a vyšších morálních pohnutek vzdoroval příkazům, aby Haukelidovi pomohl, a sám tím riskoval. Na oplátku jej nechali utonout. Zpětně v chladném světle historie se zdálo, že nacisté se získání jaderných zbraní ani neblížili.

A Harry nikdy nečetl nic, co by naznačovalo, že se Haukelid zachoval nesprávně.

To byla válka ve skutečném životě. Při zvážení celkových škod a ohrožení bylo to, co Haukelid provedl, o poznání *horší* než to, co možná Brumbál provedl Narcisse Malfoyové, nebo co Brumbál možná udělal, aby se proroctví dostalo k lordu Voldemortovi, což jej přimělo zaútočit na Harryho rodiče.

Kdyby Haukelid byl komiksový superhrdina, nějak by dostal všechny civilisty z lodi, zaútočil by přímo na německé vojáky...

...než aby nechal zemřít jediného nevinného civilistu...

...ale Knut Haukelid nebyl superhrdina.

A Albus Brumbál také ne.

Harry zavřel oči a několikrát polkl, aby potlačil náhlý pocit staženého hrdla. Bylo najednou velmi jasné, že zatímco Harry se snažil svým životem dostat ideálům Osvícenství, Brumbál byl tím, kdo doopravdy *bojoval ve válce*. Nenásilné ideály byly laciné, když jste byli vědec,

žijící v *Protego* bublině udržované policisty a vojáky, a měli ten luxus, že jejich činy můžete zpochybňovat. Albus Brumbál nejspíš začal s alespoň tak silnými ideály jako byly Harryho vlastní, pokud ne silnějšími, ale Brumbál svou válku nepřestál bez zabíjení nepřátel a obětování přátel.

Jsi o tolik lepší než Haukelid a Brumbál, Harry Pottere, že budeš schopen bojovat bez jediné oběti? I ve světě komiksů je jediným důvodem, proč hrdina jako Batman vypadá úspěšně, to, že čtenáři si všímají jen smrtí Důležitých Pojmenovaných Postav, a ne případů, kdy Joker zastřelí pár bezejmenných kolemjdoucích, aby předvedl svoje padoušství. Batman není o nic menším vrahem než Joker, protože Batman mohl všechny ty Jokerem ukončené životy zachránit, kdyby ho býval zabil. To je to, co muž jménem Alastor zkoušel sdělit Brumbálovi, a Brumbál potom litoval, že mu zabralo tak dlouho, než změnil názor. Opravdu se budeš snažit chovat jako superhrdina a nikdy neobětovat ani jednu figuru, nezabít ani jednoho nepřítele?

Harry na okamžik unaveně odvrátil pozornost od dilematu a otevřel oči, aby se znovu zadíval na noční polokouli, která po něm žádná rozhodnutí nevyžadovala.

Na okraji zorného pole visel úzký bílý srpek Měsíce, který světlo opustilo před jeden a čtvrt vteřinou, vzdálený

nějakých 375 tisíc kilometrů v prostoru simultaneity Země.

Nahoře kousek na bok byla Polárka, severní hvězda, první hvězda, kterou se Harry naučil na obloze určit tím, že sledoval okraj Velkého vozu. To byl ve skutečnosti systém pěti hvězd se zářivým centrálním superobrem, 434 světelných let od Země. Byla to první ‚hvězda‘, kterou se Harry naučil od svého otce tak dávno, že nedokázal určit, kolik mu tehdy bylo.

Matná mlha, která tvořila Mléčnou dráhu, tolik miliard vzdálených hvězd, že se z nich stala nejasná řeka, rovina galaxie, která měla sto tisíc světelných let v průměru. Jestli z toho byl Harry v úžasu, když se to dozvěděl *poprvé*, byl příliš mladý, než aby si na to svoje poprvé teď po těch letech pamatoval.

Ve středu souhvězdí Andromeda byla hvězda Andromeda, která byla ve skutečnosti galaxií Andromeda. Mléčné dráze nejbližší další galaxie, vzdálená 2,4 milionu světelných let, obsahující odhadem zhruba bilion hvězd.

Vedle takových čísel ‚věčnost‘ bledla závistí, protože ‚věčnost‘ byla nevýrazná a nudná. Myslet si, že hvězdy jsou ‚nekonečně‘ daleko bylo mnohem méně děsivé, než se snažit zjistit, kolik je 2,4 milionu světelných let v metrech.

2,4 milionu světelných let krát 3,1 milionů sekund za rok, krát rychlost fotonu 300,000,000 metrů za vteřinu...

Bylo zvláštní zvažovat, že takové vzdálenosti *nejsou* nedosažitelně daleko. Ve vesmíru existovala magie, věci jako obraceče času a létající košťata. Snažil se nějaký kouzelník někdy změřit rychlost přesunu přenášečem nebo fénixem?

A lidské chápání magie nemohlo být ani trochu *blízko* zákonům, na kterých magie stála. Co všechno by se dalo dělat s magií, kdybyste jí *opravdu* rozuměli?

Před rokem letěl táta na Australskou národní univerzitu v Canbeře na konferenci, kam byl pozván přednášet, a vzal Harryho a mámu sebou. A tak navštívili Australské národní muzeum, protože, jak se ukázalo, v Canbeře prakticky nebylo co jiného dělat. Prosklené vitríny předváděly vrhače kamenů, vytvořené australskými domorodými Aborižinci, které vypadaly jako velké lžice na boty, hladké a vyřezávané a pečlivě ozdobené. Za těch 40 tisíc let, co se do Austrálie z Asie nastěhovali anatomicky moderní lidé, nikdo ne vynalezl luk a šípy. Přimělo vás to docenit, jak *neočividná* byla myšlenka Pokroku. Proč byste vůbec považovali Vynález za něco důležitého, když všechny vaše hrdinské příběhy z minulosti byly o velkých válečnících a ne o Thomasu Edisonovi? Jak by mohl někdo

mít podezření, když s velkou péčí vyřezával vrhač na kameny, že jednoho dne lidské bytosti vynaleznou vesmírné rakety a jaderný reaktor?

Mohli jste se podívat na oblohu na oslepující světlo Slunce, a usoudit z toho, že vesmír obsahuje silnější zdroje energie než pouhý oheň? Uvědomili byste si, že když to základní fyzikální zákony dovolí, jednoho dne by lidé mohli čerpat ze stejných energií jako Slunce? I kdyby nic z činností, které si dokážete představit s vrhačem nebo s pletenými nádobami, žádná nápověda z běhání po savaně a nic z toho, co můžete získat z lovení zvěře, nedokázalo něco takového zajistit byť jen v představě?

A to se dnešní mudlové ještě ani nedostali nikam blízko toho, co mudlovská fyzika říkala, že je možné. A přesto většina mudlů, jako lovci a sběrači konceptuálně uvázaní ke svým vrhačům, žila ve světě vymezeném tím, co šlo dělat s auty a telefony. Přestože mudlovská fyzika explicitně dovozovala věci jako molekulární nanotechnologie nebo Penrosův proces pro získávání energie z černých děr, většina lidí si to v mozku řadila do stejné sekce jako pohádky a historické knihy, pěkně daleko od své osobní reality: *Za sedmero horami a sedmero řekami*. Nebylo tedy překvapující, že kouzelnický svět žil v konceptuálním vesmíru ohrazeném ne základními zákony

magie, které ani nikdo neznal, ale jen povrchními pravidly známých kouzel a zaklínadel. Nemohli jste sledovat, jak je dnes s magií zacházeno, a nevzpomenout si na Australské národní muzeum, když jste si uvědomili, na co se díváte. I když Harryho první dojem byl mylný, tak či tak bylo stále nepředstavitelné, že by *základní* zákony vesmíru obsahovaly speciální případ, kdy lidské rty musí vyslovit ‚Wingardium Leviosa‘. A přesto i to prchavé chápání magie stačilo na to, aby zajistilo věci, které mudlovská fyzika považovala za *navždy nemožné*: obraceče času nebo vodu vykouzlenou z ničeho pomocí *Aguamenti*. Jaké byly *ultimátní* možnosti vynálezů, když základní zákony vesmíru umožňovaly jedenáctiletému s hůlkou porušit téměř každé omezení mudlovské verze fyziky?

Jako lovec-sběrač vzhlížející ke Slunci, který by z toho měl uhodnout, že uspořádání vesmíru umožňuje získat jadernou energii...

Nutilo vás to zvažovat, že třeba dvacet tisíc milionů milionů milionů metrů konec konců není zase tak moc daleko.

Za Abstraktně Uvažujícím Harrym byl ještě jeden stupeň, kterého mohl dosáhnout, když si udělal čas, aby se dal dohromady ve správném prostředí. Stupeň, který byl vzdálený jak od Abstraktně Uvažujícího Harryho, tak od

Harryho Tady a Ted'. Při pohledu nahoru na hvězdy jste si mohli zkusit představit, co si o vašem dilematu budou myslet vzdálení potomci lidstva – za sto milionů let, když se hvězdy protočí velkými galaktickými posuny do zcela nových míst, čímž se všechna známá souhvězdí rozpadnou. Byl to základní teorém pravděpodobnosti, že pokud jste znali odpověď po zapracování budoucích důkazů, měli jste odpověď vzít za svou. Pokud jste *znali* svůj cíl, už jste v něm byli. A analogicky, ačkoliv ne úplně podle teorému, pokud jste dokázali uhodnout, co si potomci lidstva o něčem budou myslet, měli byste to považovat i za svůj názor na tuto věc.

Z tohoto úhlu pohledu se představa zabití dvou třetin Starostolce zdála mnohem méně lákavá než ještě před pár hodinami. I kdybyste to *museli* udělat, i kdybyste zcela jistě věděli, že to je pro kouzelnickou Británii ten správný krok a že v Příběhu všehomíra to dopadne hůř, když to neuděláte... i jako nutnost by smrt myslících bytostí byla tragédií. Jedním z hlavních zdrojů zármutků na Zemi, na té prastaré Zemi, kde to všechno kdysi předaleko v pradávných dobách začalo.

On není jako Grindelwald. Nezbyvá v něm nic lidského. Jeho musíš zničit. Šetři si svůj hněv na to, pouze na to –

Harry zlehka zahýbal hlavou a jak tam ležel na kamenné podlaze a díval se nahoru a ven a dopředu v čase, hvězdy v jeho zorném poli se trochu naklonily. I kdyby Brumbál měl pravdu, a jejich skutečný nepřítel byl naprosto šílený a zlý... za sto milionů let se organická bytost známá jako lord Voldemort pravděpodobně nebude zdát tak moc odlišná od všech ostatních zmatených dětí Prastaré Země. Ať už si lord Voldemort způsobil cokoli, ať už to byl jakýkoli temný rituál, který se na čistě lidské škále zdál tak strašlivě definitivní, nešlo o něco, co by technologie stovky milionů let nedokázala napravit. Zabít ho, i když jste to *museli* udělat, abyste ochránili životy druhých, by pro budoucí myslící bytosti znamenalo jen jednu další smutnou věc. Jak byste se mohli dívat na hvězdy a myslet si něco jiného?

Harry zíral na mihotavá světýlka Věčnosti a přemýšlel, co si budou děti dětí dětí myslet o tom, co Brumbál možná udělal Narcisse.

Ale i když jste se na tu otázku zkoušeli dívat takto, ptát se, co si budou myslet potomci lidstva se pořád zakládalo jen na vašich znalostech, ne jejich. Odpověď pořád pocházela jen z vás a pořád mohla být mylná. Pokud jste sami neznali číslovku na stém místě čísla pí, tak jste

nevěděli ani to, jak jej budou počítat děti dětí dětí, přestože šlo o triviální skutečnost.

Pomalou – ležel tam a hleděl na hvězdy déle než plánoval – se Harry posadil. S protestujícími svaly se zvedl na nohy, došel k okraji kamenné plošiny na vrcholu havraspárské věže. Kamenné cimbuří kolem hrany věže nebylo vysoké a nebylo tedy ani bezpečné. Představovaly značení, ne zábradlí. Harry se moc nepřibližoval k okraji; nebyl důvod cokoli riskovat. Když se díval dolů na Bradavice, očekávatelně ho zaplavil omámený pocit, rozhoupaný stav pojmenovaný zavrať. Jeho mozek bláznil, zdálo se, protože země pod nohama byla tak *daleko*. Mohlo to být klidně 50 metrů.

Zdálo se, že z toho plyne lekce o tom, že věci musí být *neuvěřitelně* blízko, než je mozek dokáže pochopit dost dobře na to, aby z nich cítil strach.

Byl to vzácný mozek, který dokázal silně prožívat i věci, které nebyly blízko v prostoru ani v čase, na dosah...

Předtím si Harry představoval, že jít do Azkabanu bude vyžadovat plánování a spolupráci dospělého komplice. Přemístování, košťata, kouzla na neviditelnost. Nějaký způsob, jak se dostat do nižších úrovní, aniž by si toho

bystrozoři všimli, aby si dokázal zajistit vstup do centrální jámy, kde čekaly stíny Smrti.

A to stačilo k tomu, aby tu představu odložil do budoucnosti, kde byla bezpečně oddělena od *teď*.

Neuvědomil si až dodnes, že by to mohlo být tak prosté jako najít Fawkese a říct mu, že už je na čase.

Opět ho zaplavovaly vzpomínky, vzpomínky, které se Harrymu nikdy nedařilo zapomenout na dlouho. Ačkoliv kameny pod jeho nohama nebyly hladké jako z kovu, ačkoliv se všude kolem něj rozpínala měsíční obloha, nějak bylo jednoduché si představovat sám sebe uvězněného v dlouhé kovové chodbě, osvětlené matným oranžovým světlem.

Noc byla tichá, tichá dost na to, aby i vzpomínky byly jasně slyšitelné.

Ne, nechtěla jsem, prosím neumírej!

Ne, nechtěla jsem, prosím neumírej!

Neberte mi to, ne ne ne –

Svět se rozmlžil a Harry si utřel oči rukávem.

Kdyby za nějakými těmi dveřmi byla *Hermiona* –

Kdyby byla Hermiona vsazena do Azkabanu, Harry by povolal fénixe a přesunul se a spálil mozkomory do posledního a to, že je to celé šílené a on se svým životem

chce dosáhnout víc, by na tom nic nezměnilo. Prostě to jen bylo – bylo to – bylo to prostě jak se věci mají.

A ta žena, která za těmi dveřmi *byla* – nebyl někde někdo, komu i ona byla drahá? Nebyla to jen Harryho vzdálenost od jejího života, která bránila jeho mozkou nechat se unést a vtrhnout do Azkabanu a *zachránit ji bez ohledu na cokoliv*? Co by byla dostatečná pobídka? Potřeboval by znát její tvář? Její jméno? Její oblíbenou barvu? Hnalo by ho to do Azkabanu, aby zachránil Tracy Davisovou? Hnalo by ho to tam zachránit profesorku McGonagallovou? O mámě a tátovi to bylo bez diskuze. A ta žena říkala, že je něčí matkou. Kolik lidí si přálo mít takovou moc, aby mohli Azkaban zničit? Kolik vězňů v Azkabanu v noci o takové zázračné záchraně snilo?

Žádný. Je to šťastná myšlenka.

Možná by *měl* Azkaban srovnat se zemí. Stačilo by najít Fawkese a říct mu, že nadešel čas. Představit si střed jámy mozkomorů, jak ji viděl z koštěte, a nechat fénixe, aby ho tam přenesl. Vykouzlit pravého patrona pěkně nablízko a k čertu se vším, co by mělo přijít pak.

Stačilo najít Fawkese.

Mohlo by to být tak jednoduché, jako pomyslet na ten plamen, zavolat ptáka z ohně ve svém srdci –

V temnotě zablikala hvězda.

Než na ni Harryho oči přeskočily reflexem, vytrénovaným na meteorových sprškách, jiná jeho část byla překvapena, že tam ten astronomický fenomén pořád vidí, nejasnou hvězdu, jejíž jas teď viditelně pomalu slábnul. Na okamžik se Harry podívoval, jestli nevidí místo meteoru novu nebo supernovu – šlo je *vidět* takhle se zjasnit? Měla první fáze novy tenhleten žlutooranžový odstín?

Pak se nová hvězda znovu pohnula, a zdála se vedle zjasňování i růst. Náhle to vypadalo, že je *blízko*, ne tak daleko, že na vzdálenosti přestávalo záležet. Jako když se to, co považujete za hvězdu, ukáže být letadlo, osvětlený tvar, který vlastně dokážete rozeznat...

...ne, není to letadlo...

Pochopení se zdálo šířit z Harryho hrudníku jako mravenčící vlna a chystal se ho polít pot.

...pták.

Řezavý výkřik rozčíslnoc a ozvěnou se vracel od střech Bradavic.

Přibližující se tvor za sebou při letu nechával oheň, trousil zlaté plameny jako jiskry ze svého peří, jak jeho mocná křídla bila znovu a znovu. I když se vznesl nahoru velkou křivkou, aby se vznášel několik kroků od Harryho, i když plameny jeho příletu zhasly, tvor sám se zdál být

stále stejně jasný, jako by na něj svítilo nějaké neviděné slunce a ozařovalo jej.

Velká svítící křídla, rudá jako západ slunce, a oči jako zářivé perly, sršící zlatým ohněm a odhodláním.

Fénixův zobák se otevřel a vydal hlasité zakrákání, které Harry chápal, jako by šlo o vyslovené slovo:

POJĎ!

Aniž by si to uvědomil, s očima fixovanými na fénixe odstoupil od okraje střechy a celé tělo se mu třásl a zatínalo se, pěsti se mu po bocích svíraly, a ustupoval a ustupoval.

Fénix se znovu ozval zoufalým, žadonivým zvukem. Tentokrát to nepřišlo jako slova, ale jako pocity, ozvěna všech pocitů, které kdy Harry k Azkabanu cítil, a všechna ta pokušení to *rozjet*, prostě s tím něco *udělat*, zoufalá potřeba to *hned* nějak vyřešit a už neotálet, vše obsaženo v ptačím výkřiku.

Pojďme. Je čas. Ten hlas promlouval z nitra Harrymu, ne fénixovi, z takové hlubiny, že ji nešlo oddělit a pojmenovat třeba ‚Nebelvíř‘.

Všechno, co bylo třeba udělat, bylo postoupit vpřed a dotknout se fénixových spárů, a přeneslo by ho to tam, kde potřeboval být, kde si nepřestával myslet, že by být měl, hluboko v centrální jámě Azkabanu. Harry ten obraz

viděl ve své mysli, zářící nesnesitelným jasem, představu sebe sama, jak odhazuje všechny své strachy a *volí* –

„Ale já –“ zašeptal Harry, aniž by si uvědomoval, že něco říká. Zdvihl své třesoucí se ruce, aby si utřel oči, ze kterých vytryskly slzy, zatímco se fénix před ním udržoval ve vzduchu mohutnými máchnutími křídel. „Ale já – jsou tu i další, které musím zachránit, jiné věci, které musím udělat –“

Ohnivý pták vydal ohlušující výkřik a chlapec uhnul jako před úderem. Nebyl to příkaz, nebyla to námitka, bylo to *vědění* –

Chodby ozářené matným oranžovým světlem.

V Harryho hrudníku se objevilo svíravé nutkání, touha to prostě *udělat* a mít to za sebou. Mohlo by ho to stát život, ale kdyby neumřel, mohl by se zase cítit *čistý*. Mít principy, které byly něco víc než jen omluva pro nečinnost. Byl to *jeho* život. Mohl ho spotřebovat, kdyby se tak rozhodl. Mohl s ním udělat, co bude chtít...

...pokud není dobrým člověkem.

Chlapec stál na střeše a jeho oči byly přimknuté ke dvěma bodům ohně. Hvězdy klidně mohly mít dost času se ve svých souhvězdích posunout, zatímco tam stál a trápil se tím rozhodnutím...

...které se...

...nezmění.

Chlapcovy oči zaletěly ke hvězdám nad nimi a pak se podíval na fénixe.

„Ještě ne,“ řekl chlapec sotva slyšitelným hlasem. „Ještě ne. Je tu příliš mnoho dalších věcí, které musím udělat. Prosím přijď později, až budou i další, kteří dokážou vykouzlit skutečného patrona – možná za půl roku, snad –“

Beze slova a beze zvuku ptačí formu obklopila koule ohně, sršící a s planoucími bílými a karmínovými žílymi, jako by se chystal pohltnout vše, co se nacházelo uvnitř, a když z ohně zbyl jen šedý kouř, už tam žádný fénix nebyl.

Na vrcholu havraspárské věže bylo ticho. Chlapec postupně sundal ruce z uší a ještě si utřel své vlhké tváře.

Pomalou se otočil –

A pak vykřikl a uskočil a téměř spadl přes cimbuří, ačkoli to by nejspíš v přítomnosti toho druhého kouzelníka nevadilo.

„A tak se stalo,“ řekl Albus Brumbál. „Tak se stalo.“ Na jeho rameni byl fénix a nerozlušitelným ptačím pohledem zíral na místo, kde předtím byl ten druhý fénix.

„Co tu děláte?“

„Eh?“ řekl starý muž v opačné části ploché střechy. „Pocítil jsem přítomnost bytosti, kterou Bradavice neznají, a tak jsem samozřejmě přišel.“ Ruce starého čaroděje se s třasem pomalu zvedly a sundaly půlměsíční brýle, a druhou rukou si do hábitu otřel oči a čelo. „Netroufal – netroufal jsem si mluvit – věděl jsem, že tuto volbu nad všechny volby musíš učinit sám –“

Harryho začala naplňovat zvláštní předtucha, vybublala v něm jako pocit nevolnosti v žaludku.

„– a že na té volbě všechno záleží,“ řekl Albus Brumbál stále skoro šeptem, „to jsem věděl. Ale která volba povede do temnoty jsem se neodvažoval hádat. Alespoň jsi zvolil podle sebe.“

„Nevím –“ řekl Harry a pak se jeho hlas zastavil.

Strašlivá hypotéza nabírala na důvěryhodnosti...

„Fénix přichází k těm,“ řekl starý kouzelník, „kdo jsou odhodlaní bojovat. Přichází k těm, kteří jsou ochotni jednat i za cenu vlastního života. Fénixové nejsou moudří, Harry, nemají jiný způsob, jak nás posuzovat, než být svědkem naší volby. Myslel jsem, že jdu na smrt, když mě fénix odnesl bojovat s Grindelwaldem. Nevěděl jsem, že mě Fawkes bude dosycovat a léčit a zůstávat mi po boku –“ Hlas starého kouzelníka na okamžik selhal. „Nemluví se o tom – měl by sis Harry uvědomit, proč se o tom nikdy

nemluví – kdyby věděl, fénix by nesoudil. Ale tobě to teď Harry můžu říct, protože fénix přichází jen jedinkrát.”

Starý kouzelník přešel přes plošinu na havraspárské věži na místo, kde stál chlapec a v něm zapouštěla kořeny strašlivá hrůza.

Při duelu s Grindelwaldem jsem nemohl vyhrát, jen s ním dlouhé hodiny bojovat, dokud nezkolaboval vyčerpáním, a i já bych potom zemřel, kdyby nebylo Fawkese –

Harry ani nevěděl, že mluví, dokud mu neuniklo zašeptání –

„Takže jsem *mohl* –”

„Mohl jsi?” řekl prastarý kouzelník a jeho hlas zněl mnohem starší než ve svých obvyklých polohách. „Teď je to potřetí, co pro někoho z mých studentů fénix přišel. Jedna ho poslala pryč, a myslím, že ji ten žal zlomil. Pak tu byl bratranec tvé kamarádky Levandule Brownové, a ten –“ hlas starého kouzelníka se zlomil. „Už se nevrátil, chudák John, a nezachránil nikoho z těch, které chtěl zachránit. Říká se, mezi těmi několika znalci fénixů, že se nevrací ani jeden ze čtyř. A i kdybys přežil – pro život, který budeš muset vést, Harry Jamesi Pottere-Evansi-Verresi – pro volby, které budeš muset vykonat, a pro cestu, po které budeš muset kráčet – abys musel pořád slyšet křik fénixe – kdo by dokázal říct, jestli by tě to

nepřipravilo o rozum?” Starý kouzelník opět pozvednul rukáv a ještě jednou si s ním přejel po obličejí. „Měl jsem z Fawkesovy společnosti větší radost ve dnech, které předcházely boji s Voldemortem.”

Chlapec nevypadal, že poslouchá, a jeho oči se upíraly na rudozlatého ptáka na rameni starého kouzelníka. „Fawkesi?” řekl chlapec rozechvělým hlasem. „Proč se na mě nepodíváš, Fawkesi?”

Fawkes naklonil hlavu, aby se na chlapce zvědavě zadíval, a pak se zase odvrátil a dál hleděl na svého pána.

„Vidíš?” řekl starý kouzelník, „neodmítá tě. Fawkese možná už nezajímáš tady tím způsobem, a ví –” kouzelník se kysele usmál, „– že nejsi zrovna loajální jeho pánovi. Ale ten, koho někdy volání fénixe osloví, nemůže být někým, kdo by se fénixům nelíbil.” Hlas starého kouzelníka se zase změnil v šepot. „Na rameni Godrica Nebelvíra nikdy nikdo fénixe neviděl. Ačkoliv to není zapsáno ani v jeho pamětech, myslím, že musel svého fénixe poslat pryč, než si vybral rudou a zlatou za své barvy. Možná ho pocit viny ponoukl jít dál, než by si jinak troufal. Nebo ho to možná naučilo pokoře a respektu k lidským nedostatkům a selháním...” Kouzelník sklonil hlavu. „Ve skutečnosti nevím, jestli tvoje volba byla moudrá. Ve skutečnosti nevím, jestli byla správná nebo

nesprávná. Kdybych to věděl, Harry, řekl bych ti. Ale já –” Brumbálovi se zase zlomil hlas, „jsem jen bláznivý mladý kluk, který se stal bláznivým starým mužem, a nemám žádnou moudrost.”

Harry nemohl dýchat, nevolnost přetékala a zdála se zaplňovat celé jeho tělo a žaludek měl pevně sevřený. Byl si náhle a děsivě jistý, že selhal, nějakým nenapravitelným způsobem selhal, selhal právě tuto noc –

Chlapec se otočil a rozběhl se k okraji havraspárské plošiny. „Vrať se!” Jeho hlas selhal a pak zesílil v křik. „Vrať se!”

Závěrečná dohra:

Probudila se v děsu silným nádechem, probudila se s nehlasným výkřikem na rtech a nepřicházela žádná slova, nedokázala pochopit, co viděla, *nedokázala pochopit, co viděla* –

„Kolik je hodin?” zašeptala.

Její drahokamy vykládaný zlatý budík zašeptal: „Bude jedenáct večer. Klidně spi dál.”

Její povlečení bylo propocené stejně jako její noční košile. Zdvihla hůlku položenou vedle polštáře a očistila se, než zkusila znovu usnout a po čase uspěla.

Sybila Trelawneyová znovu usnula.

V Zapovězeném lese kentaur, probuzený nepopsatelnou předtuchou, přestal hledět na noční oblohu, kde nacházel jen samé otázky a žádné odpovědi, a když si jinak poskládal nohy, Firenze znovu usnul.

Ve vzdálených zemích kouzelnické Asie prastará čarodějka jménem Fan Tongová, která své unavené dny už většinou prospala, řekla svému prapranukovi, že je to v pořádku, a že to byla jen noční můra, a znovu usnula.

V zemi, kde mudlorození nedostávali žádný zvací dopisy, se dívka příliš mladá, než aby měla vlastní jméno, kolébala v rukou rozladěné avšak milující matky, až přestala plakat a znovu usnula.

Nikdo z nich neměl klidný spánek.